

Subadult of juveniel, één winter van verschil

Als coördinator van het Meetnet Reptielen maar ook als validator van Waarneming.nl en de NDFF kom ik nogal wat waarnemingen tegen waarbij de begrippen juveniel en subadult verkeerd worden gebruikt. Omdat we streven naar een foutloze databank en omdat genoemde data interessant kan zijn met het oog op studies naar invloed van bijvoorbeeld het klimaat, hieronder een duidelijke uitleg en enkele vuistregels.

Juveniel

Bij reptielen spreken we van een juveniel in de periode vanaf de geboorte tot aan de eerste overwintering. In NW-Europa betekent dat dus dat juvenielen slechts in de periode juli-oktober gezien kunnen worden. Slechts in hele enkele gevallen in extreem warme jaren op plekken met een zeer gunstig microklimaat (denk aan een kalksteengroeve in Zuid-Limburg) verschijnen juvenielen al in juni maar dat zijn echt de uitzonderingen. Normaliter werpen de levendbarende soorten hun jonkies in juli, augustus en september wanneer ook de jonkies van eierleggende soorten uit het ei kruipen.

Subadult

We spreken van een subadult dier vanaf de eerste overwintering tot aan het moment waarop het dier geslachtsrijp (en dus adult) is. Afhankelijk van de soort en de groeisnelheden zijn de inheemse reptielen derhalve 1 tot 3 jaar lang subadult.

Vuistregel

Eigenlijk is het heel eenvoudig: zie je een jong/klein dier in de periode vóór juli dan is het vrijwel altijd een subadult ('vrijwel' omdat bij uitzondering geboortes in juni mogelijk zijn). Zie je een jong/klein dier vanaf juli dan is het of een juveniel (net geboren) of een subadult. Het verschil tussen een juveniel en een subadult is voor de geroutineerde waarnemer goed waarneembaar: juvenielen zijn veelal erg klein en hebben soms zelfs een typische verschijningsvorm zoals bij de levendbarende hagedis, zandhagedis, hazelworm en gladde slang. Subadulten zijn uiteraard groter dan juvenielen en lijken qua verschijningsvorm op miniatuurversies van volwassen(adulte) dieren.

Automatiseren

Het is wenselijk om genoemde vuistregels om te zetten in automatische validatieregels zodat de waarnemer er reeds bij invoer op wordt gewezen dat een juveniele hagedis of slang in april niet kan. Met het corrigeren van dit soort fouten gaat momenteel veel tijd verloren: de waarnemer moet worden aangeschreven, vervolgens moet de waarneming worden aangepast waarna die opnieuw het validatiecircuit in gaat.

Ingo Janssen

Juvenielen van levendbarende hagedis, zandhagedis, hazelworm en gladde slang. (Foto's: Jelger Herder)